

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Násilí a nenásilí: analýza konceptů a jejich projevů v kontextu rusko-ukrajinského konfliktu

Vypracovala: Patricie Startlová

Magisterská diplomová práce Patricie Startlové tematizuje velmi aktuálním způsobem jeden z ústředních problémů moderní i současné politické filosofie, sice vztah násilí a nenásilí. Práce má velice široký záběr, od Hobbese, přes Marxe, Engelse a Benjaminu a Arendt, až po současné politické filosofy jakými jsou Agamben, Butler, Balibar a Žižek.

Když pomineme texty Slavoj Žižeka, tak se zdá, že osnova práce vychází z knihy *The Force of Nonviolence* (2020), kde se Judith Butler snaží kriticky vyrovnat s pojetím politiky jako pokračování války, respektive násilí, jinými prostředky a kde v dialogu především s Benjaminovou kritikou násilí (ale také s odkazy na inaugurační násilí u Hobbese a teoretiků společenské smlouvy, Engelsovu teorii násilí a Arendtové otázku ospravedlnitelnosti násilí) konstruuje vlastní velmi radikální pojem nenásilí. Škoda, že tuto knihu nenajdeme v bibliografii práce (ač je kniha zmíněna na straně 20).

Bezesporně nejoriginálnějším přínosem práce je analýza aktuálních teoretických intervencí vybraných politických myslitelů k válce na Ukrajině: mimo jiné se ukazuje zajímavý kontrast mezi Balibarem a Žižekem, kteří vidí imperiální rozměr Putinovy války a hovoří o spravedlivé válce a nutnosti uznat ruskou agresi (se vši obezřetností dlouholetých kritiků NATO), a Butler, která v situaci vojenské agrese navrhuje nenásilí - jako by neměla citlivost pro semiperiferii jakou je východní Evropa a koloniální či imperiální aspekt ruské invaze.

Jakkoli by tedy i podle rozsahu měla tvořit těžiště práce teoretická část (Koncepty násilí a nenásilí, s. 12-39), ta se spíše podobá katalogu mnoha pozic, a vlastní otázky typu, co je to spravedlivá válka, kdy je přípustné použít násilnou sebeobranu, jak argumentovat pro nenásilí ve světě, který je charakterizován strukturálním násilím, se kladou až v praktické části.

Nicméně i přes tyto výhrady považuji diplomovou práci za velmi solidní a díky praktické části také velice aktuální vzhled do způsobů, jakými si dnešní političtí myslitelé - na pozadí moderní politické filosofie - kladou otázky po násilí a jeho ospravedlnitelnosti.

V návaznosti na průběh obhajoby navrhuji známku *výborně*, nebo *velmi dobře*.

Praha 13/08/24 Jan Bierhanzl